

7/2623

T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.16.0.SGB.0.10.01.00.610/75483

28/04/2008

Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNE BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 28/03/2008 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02/4796 sayılı yazısı.

Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Durdu ÖZBOLAT'ın 7/2623 Esas No'lu soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Ertuğrul GÜNAY
Bakan

EK:

Cevap (4 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

KAHRAMANMARAŞ MİLLETVEKİLİ SAYIN DURDU ÖZBOLAT'IN 7/2623 ESAS NO'LU SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ CEVABI

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Sanatın ve sanatçının korunması" kenar başlıklı 64 üncü maddesine göre; "Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır" diyor.

TRT'den sorumlu Bakan Sayın Mehmet AYDIN'ın Basına yansıyan demeçlerinden, yeni bir yasayla, TRT kadrolarının boşaltılacağını ve sanatçıların, Kültür Bakanlığına, oradan da yerel yönetimlere kadrolarıyla birlikte, gönderileceklerini öğrenmiş bulunuyoruz.

SORU 1: Sanat faaliyetleri ve sanatçıların korunmasından ne anlıyorsunuz?

CEVAP 1: Kültürde, sanatta, bilimde gelişme olmadan hiçbir toplum ve millet gelişip, kalkınamaz, yükselemez. Bu yüzden kültür ve sanat konusunda çalışmak, çaba ve gayret sarf etmek, yarınları inşa etmek demektir. Bir millet, ancak sağlam bir kültür temeli üzerinde gelişip yükselebilir. Bu gerçeğin çok iyi farkında ve bilincinde olan ATATÜRK,

- Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür.
- Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir.
- Asıl uğraşmaya mecbur olduğumuz şey, yüksek kültürde ve yüksek fazilette dünya birinciliğini tutmaktır.

-Türk milletinin tarihi bir vasfı da, güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Bunun içindir ki, milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığını, fitri zekasını, ilme bağlılığını, güzel sanatlara sevgisini, milli birlik duygusunu mütemadiyen ve her türlü vasıta ve tedbirlerle besleyerek inkişaf ettirmek milli ülkümüzdür. gibi veciz sözleriyle toplumun bütün fertlerinde ve katmanlarında da bu bilinci uyandırmaya çalışmıştır.

Güzel sanatların en üst düzeyde önem ve saygınlık kazandığı günümüz dünyasında, içinde yaşadığımız zaman dilimi, bazı bilim ve fikir adamlarınca "sanat çağı" olarak adlandırılmaktadır.

Yeni yüzyılımızın öne çıkardığı köklü değişimlerden biri de sanatta ve sanatsal etkinliklerde olmuş, 'Sanatta Yeniden Doğuş' geleceği belirleyecek en önemli yönelimler ve değişimler arasına katılmıştır. Yeni bir bin yılın dönemecinde yaşadığımız bu yıllarda sanat, sporun da yerini alarak toplumun başlıca boş zamanlarını değerlendirme etkinliği durumuna gelmiştir. Çoğunlukla eğitilmiş insanlar arasından çıkan günümüz sanatseverleri ve tüketicileri de sanatın değerini takdir edebilecek beğeni düzeyine ve bedelini ödeyebilecek ekonomik güce sahiptirler.

Kültür ve sanatın evrensel dili ve etkileyici özelliği nedeniyle, tüm dünya ülkeleri kendilerini başka ülkeler ve milletler nezdinde en iyi şekilde tanıtabilmek, ilgi, sempati, saygınlık kazanabilmek, ülkelere daha fazla turist çekebilmek için, kültürel ve sanatsal etkinlikleri en önemli etkileşim, iletişim ve tanıtım aracı olarak kullanmaktadırlar.

Bugünün dünyasında ülkeler ve sanatçılar arasında, özellikle kültür ve sanat alanında evrensel ve çok büyük bir yarış sürmektedir. Bu yarış içinde, adımızı duyurarak yer alabilmemiz ancak, daha nitelikli sanatçılar ve sanat ürünleriyle, bu yönde sistemli çalışmalar ve etkili tanıtım çabalarıyla mümkün olabilir.

Kültür ve sanat alanında yakalanacak daha üstün seviyeler, diğer tüm alanların toplam kalitesini de etkileyecek ve yükseltecektir. Kültür ve sanat alanındaki zaafı ise, başka hiçbir alandaki üstünlükle giderilemez.

Milletler, kendi öz benliklerinin dışarıya yansıması sayılan, nitelikli, özgün, üstün ve değerli sanat eserleri meydana getirmeden, özgün bir kültürel yapı ve doku oluşturmada gerçek anlamda ne millet olabilirler, ne de insanlığın ortak medeniyetine katkıda bulunabilirler. Güzel sanatlar alanında ortaya konan eserler ve üstün başarılar, hem insanlığın kültürel mirasına katkı, hem de milli kimlik ve kişiliğin parçası niteliğini taşırlar.

Eğitim, kültür ve sanat seviyesi, estetik duygusu, beğeni düzeyi düşük bir toplumda ne sanayi, ne ticaret, ne huzur, ne de güven ortamı oluşabilir.

Bakanlığımca, milletimizin milletler camiasındaki saygınlığının ve etkinliğinin artırılabilmesi için sanatın ve kültürün öneminin farkında olarak, kültür ve sanatımızın geliştirilmesi, ülkemizde ve tüm dünyada daha iyi tanıtılması çabalarına hız verilmeye çalışılmaktadır. Ancak kültür ve sanatımıza hizmet ve destek konusunda herkesin ve her kesimin üzerine düşen çok önemli görevler ve sorumluluklar bulunduğu, bu işin tek başına Bakanlığımın görevi, sorunu ve sorumluluğu olarak görülmemesi gerektiğine inanıyorum.

SORU 2: TRT'nin sanatçı kadrolarının boşaltılmasında, bakanlığınızın; istasyon vazifesi göreceği gibi bir durumdan rahatsız mısınız?

CEVAP 2: TRT sanatçıların Bakanlığımıza aktarılması konusunda Bakanlığımın herhangi bir talebi ve çalışması olmamıştır. Konu Yüce Meclisin iradesindedir.

SORU 3: Kültür Bakanlığındaki sanatçıların yerel yönetimlere devredilmesine ilişkin hükümetiniz tarafından yapılan bir çalışma var mıdır?

SORU 4: Sanatçıları yerel yönetimlere gönderirseniz, yerel yöneticilerin onlara çalışmak için uygun ortamları yaratabileceklerine inanıyor musunuz?

CEVAP 3-4: Konuyla ilgili olarak Bakanlığımın herhangi bir çalışması olmamıştır. Bu konuda Bakanlığımıza resmi yoldan herhangi bir bilgi ve belge de ulaşmamıştır.

Cumhuriyetimizin kuruluş döneminde; tiyatro, opera ,bale ve çoksesli müzik gibi sanatın temel alanları çağdaş uygarlığın göstergeleri olarak belirlenmiştir.Bu alanlarda elde edilecek gelişmelerin, genç cumhuriyetin toplumsal dönüşüm konusundaki gayretlerinin temel göstergeleri olacağı kabul edilmiştir.Bu hedefe yönelik olarak; tiyatro, opera , bale ve çoksesli müzik alanlarında toplumun ince beğenisini geliştirerek kültürel gelişimine katkıda bulunmak suretiyle eğitim görevi yapmak üzere, Devletin idari ve mali desteğini alan yeni kurumların oluşturulması için yasalar çıkarılmıştır.

Söz konusu yasalarla kamu hizmeti olarak sunulan sanatlar, ulusal politika olarak benimsenip, öğretilip, tanıtılmadığı sürece müşterisi olan eğlence türleri değildir. Bu bakımdan, popüler olan, kendiliğinden şekillenip halk arasında yayılabilen diğer türlerle birarada değerlendirilmeleri ve Devletin desteğinden yoksun bırakılmaları Türk toplumunun kültüründeki yerlerini kaybetmelerine neden olacaktır.

Dünyada gişe geliriyle geçinen veya hiçbir devlet desteği almadan yaşayan bir opera ve bale kurumu yoktur. Bu sanatlar, devletin, yerel yönetimlerin ve bu amaçla kurulmuş vakıflarla güçlü derneklerin desteği ile, tamamen özerk kurumlar tarafından yapılmaktadır. Birçok gelişmiş batılı ülkede yerel yönetimler de bu sanatları kurumsallaştırmışlardır. Ancak; Ülkemizde yerel yönetimlerin teşkilatlanma biçimleri ve maddi güçleri opera ve bale sanatlarını taşımaya yeterli olmadığından bu sanatlar yalnız devlet eliyle yapılmaktadır.

Ülkemizde devlet kurumları tarafından gerçekleştirilen, opera-bale dışındaki bütün sanatlar, aynı zamanda yerel yönetimler ve özel sektör tarafından da yapılmaktadır. Ancak opera ve bale sanatları; işin niteliği, hacmi ve masrafları bakımından devletin mutlak desteğine muhtaçtır. Devletimizin politikaları içinde; “bu evrensel sanatları ulusal unsurlarla besleyerek ulusal opera ve bale kurumlarımızı yaşatmak ve evrensel platformlarda da bu alanlarda rekabet edebilmek” konusu vardır ve kanunla kurulmuş kurumlarımızın “özerk ve tüzel kişiliğe haiz” konumları korunacaktır.

SORU 5: Özellikle “Ben böyle sanatın içine tükürürüm” diyen Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih GÖKÇEK’in sanatçılara nasıl davranacağını düşünüyorsunuz?

CEVAP 5: Konunun ilgili kişiye sorulması yerinde olacaktır.

SORU 6: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının, kültürünün korunması ve geliştirilmesinden sorumlu bakan olarak “Kültür Emperyalizmi” denilen kavramdan ne anlıyorsunuz?

CEVAP 6: Bireyleri ve toplumları, diğer canlılardan ve bu arada diğer insanlardan ayıran, üstün ve farklı kılan en önemli ölçüt, kültürel ve sanatsal gelişmişlik düzeyleridir.

İnsanlar ve toplumlar kültürel ve sanatsal gelişmişlik düzeyleri ve bu alandaki başarıları ölçüsünde, özgün ve özgür olurlar, kimlik ve kişilik kazanırlar, hemcinslerine karşı üstünlük sağlarırlar, başkalarının da saygınlığını ve hayranlığını hak ederler.

Her milletin ve her insan topluluğunun kendine özgü bir kültür yapısı olduğu gibi, tüm insanlığın da ortak bir kültür mirası vardır. Üretilen her kültürel ve sanatsal değer, aynı zamanda bu ortak mirasa bir katkıdır. Dünyanın herhangi bir yerinde üretilen nitelikli bir kültür ve sanat eseri, dünyanın her yerindeki estetik duyguları gelişmiş insanlar tarafından ilgi, saygı ve itibar görür. Bu nedenle kültür ve sanatın evrenselliği de söz konusudur. Kültür, milleti oluşturan en önemli unsurlardan biridir. Her milletin, hatta her insan topluluğunun başkalarından farklı, kendine özgü bir kültür yapısı vardır. Her kültür, tipik bir bireysel kişilik, özel bir psikolojik yapı, özel fikirler, özel bir davranış ve özel bir düşünce biçimi geliştirir. Milletler ve toplumlar, asırların birikimiyle kazandıkları kültürel kimlik ve kişilikleriyle tanınırlar ve birbirlerinden ayrılırlar. Örneğin, bir Alman kültürünü, bir İngiliz kültürünü, bir Fransız kültürünü, bir Türk kültürünü tanımadan, bu ülkeleri ve bu ülkelerin insanlarını tanımak ve tanımlamak, onlara Alman, İngiliz, Fransız veya Türk diyebilmek mümkün değildir.

Ulaşım ve iletişim imkanlarının olağanüstü geliştiği, gittikçe küçülen ve globalleşen günümüz dünyasında, insan ilişkileri de çok yoğunlaşmış, buna paralel olarak kültürler arası iletişim, etkileşim ve diyalog her zamankinden çok artmıştır. Bunun sonucu olarak da günümüz dünyasında bütün insanlığın benimsediği ortak değerler ve ortak kültür mirası her zamankinden daha anlamlı hale gelmiştir.

Kültürler arası etkileşim ve diyalog, hem kaçınılmaz, hem de insanların barış, huzur, anlayış ve işbirliği içerisinde yaşayabilmeleri, bireylerin ve toplumların gelişip ilerleyebilmeleri için bir zorunluluktur. Ama kendi kültürünü tanıyıp özümsemeden, başka kültürleri körü körüne taklit edip, bilinçsizce onlara öykünmek, kendi kültüründen habersiz yığınlara yabancı kültür unsurlarını (örneğin yabancıların dilini, sanatını, müziğini vs.) benimsetmeye çalışmak, kültürel gelişmeye değil, yozlaşmaya ve bozulmaya neden olur.

Kendi kültürel ve tarihsel mirasının bilincinde olarak, başka kültürlerle işbirliği ve diyalog içinde olmak ve yabancı kültürlerle karşı önyargısız bir yaklaşım sergilemek, uluslararası kültürel ilişkilerde başarılı olmanın temel şartlarından biridir. Ancak gerçek diyalog, kendi öz değerlerini, karakteristiklerini ve menfaatlerini tanımlamış taraflar arasında gerçekleşebilir. Öbür türlü kendi kimliğinden, kişiliğinden sıyrılıp, taklitten başka bir şey bilmeyenlerin yabancılarla olan edilgen ilişkilerine diyalog değil, teslimiyetçilik demek daha doğru olur.

Kültür ve sanatımızın gerilemeyip ilerlemesi, çağdışı kalmayıp çağdaşlaşması, hatta çağdaşlarını aşması için bir yandan kültürlerarası diyalog ve iletişim yolları aranırken, bir yandan da Türk kültür ve sanatının yozlaşmamasına, çatışma ve kaos ortamına sürüklenmemesine, kendi öz değerlerine ve toplumuna yabancılaşmamasına gayret edilmekte, bu yönde gerekli tedbirlerin alınmasına, her türlü çabanın gösterilmesine çalışılmaktadır.

Çağdaş uygarlık seviyesine ulaşma ve onu aşma yolunda ilerlerken yozlaşma, kimliğimizi ve kişiliğimizi kaybetme tuzağına düşmememiz konusunda ATATÜRK'ün aşağıdaki vecizeleri de bize yol göstermektedir: "Millete gideceği yolu gösterirken dünyanın her türlü ilminden, buluşlarından, ilerlemelerinden istifade edelim, lâkin unutmayalım ki, asıl temeli kendi içimizden çıkarmak mecburiyetindeyiz."

"Türk kabiliyet ve kudretinin tarihteki başarıları meydana çıktıkça, bütün Türk çocukları kendileri için lâzım gelen hamle kaynağını o tarihte bulabileceklerdir. Bu tarihten, Türk çocukları bağımsızlık fikrini kazanacaklar, o büyük başarıları düşünecekler, harikalar yaratan adamları öğrenecekler, kendilerinin aynı kandan olduklarını düşünecekler ve bu kabiliyetle kimseye boyun eğmeyeceklerdir."